

ЗА ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА, СТУДЕНТСКИТЕ БРИГАДИ И БЪДЕЩЕТО НА БЪЛГАРИЯ...

Светлана Стоичкова, Финанси, III курс

Глобализацията донесе на света свободното движение на хора, стоки и капитали. Обменът, който се осъществява в световен мащаб се извършва не само в добре развитите в индустриално отношение страни, но и в по-бедните и изостанали икономики. България активно участва в този процес. Тя изнася умствения си потенциал, млади хора, на възраст между 20-35 години, бъдещето на България. Има ли държавата ни интерес от това и ще се върнат ли някога сънародниците ни са въпросите, които разглеждам в тази разработка.

За последните няколко години около 250 000 млади българи са емигрирали. Правят го по различни причини: липса на професионална реализация, желание за по-високо заплащане или просто неவிждащи перспектива за по-нататъшното си развитие. Мисля, че икономическото положение в България е основният фактор, който спомага за окончателното решение да живееш в чужбина в условията на неизвестност и несигурност.

Според анкета направена през май 2002 година страната напускат предимно студенти или абсолвенти. От анкетираните 57.2% искат да работят и учат в чужбина, а 72.3% мислят, че на Запад ще могат да намерят по-лесно работа. Сред запитаните във възрастта от 15 до 29 години цифрите са съответно 79,3% и 84%.

Една от програмите, които позволяват свободното движение на млади хора днес са така наречените студентски бригади. Заминаваш извън България за летните месеци, ползваш статута си на студент, печелиш известна сума пари, която за нашите условия никак не е малка и след шест месеца се връщаш натрупал опит и интересни изживявания. Всичко звучи много добре с малката подробност, че някои решават да останат в чужбина завинаги.

В продължение на една година имах възможността да общувам с хора, които са ходили на бригади, ще отидат за пръв път или са решили да не се връщат в България, докато успеят да уредят легално живота си в чужбина. Задавах им десетки въпроси търсейки отговор на това, какво им липсва тук. Защо заминават на студентски бригади? Отиваха главно заради парите. За краткото време, през което работят там изкарват толкова, колкото родителите им не биха могли да спечелят

или да спестят за няколко години. С тези пари те ще могат да платят обучението си във висшето училище, което сметнато за четирите години следване не е малка сума. Отиват, защото не мислят, че със заплатата, която биха изкарали тук след завършването си, ще имат възможност да издържат себе си и евентуално бъдещото си семейство. Готови са да работят по петнадесет часа на ден и да знаят, че след време с тези пари ще могат да си купят кола или поне да живеят нормално, без да мислят за физическото си оцеляване. Отиват и са готови да вършат черната работа на някой чужденец, отколкото да работят за минимални средства в България. Поне там знаят, за какво го правят. Всички ми казваха, че е най-добре да печелиш там и да се върнеш тук, за да изхарчиш спестеното.

Какво ново откриват в чужбина, което не намират в родината си? Откриват нова култура, нови разбирания, нов свят. Непознати хора ги поздравяват на улицата и им се усмихват сякаш са техни далечни роднини. Любезни и непринудени, освободени от грижи за утрешния ден. Те просто нямат проблеми. Живеят с мисълта къде да изкарат почивните дни и да се разходят с бързите си скъпи коли. Виждат красиви градове, в които хората знаят как да печелят от историческите си паметници и ги показват с гордост на туристите. Ред, чистота, спокойствие. Откриват и забързания ритъм на големите градове, където амбициозни личности преследват върховете в професионалните си кариери. Намират много приятели. Повечето от Източна Европа.приятели по съдба - студенти дошли да спечелят пари. Разбират какво означава с труд да печелиш парите си. Да поемаш отговорност и да си готов да понесеш последствията. Ако си добър ще получиш признание.

Защо заминават за втори път? – Защото са млади и не искат и не могат да чакат. Защото пред тях има много открити пътища, но един е този, който са длъжни да изберат. Този, който ще осмисли съществуването им. Този, който след време ще им позволи да кажат гордо, че са осъществили мечтите си: да пътуват, опознават света и живеят нормално. Заминават, защото не виждат съществени промени в България. Заминават, защото работодателят им в другата държава пак им е дал шанс. Те отново няма да си доспиват и ще лягат уморени с единствената мисъл, че когато им омръзне ще потърсят нова възможност. В чуждата държава. Няма да им е лесно, но смятат, че вероятността да се оправят и уредят живота си там е много по-голяма, отколкото, ако се върнат в България. Ще се борят. Всичко друго би било загуба на време.

Губи ли България от това, че студентите участват в бригади? – Ако се направи обобщен профил на хората, които заминават може би той би изглеждал така: 20-25 годишни млади хора, интелигентни и образовани. Смели са и не се плашат от неизвестното. Авантюристи и пътешественици по душа те знаят къде отиват и защо са предприели тази стъпка в живота си. Обикновено са студенти от трети и четвърти курс и са хората, които трябва да участват със своите възможности в икономиката на държавата ни. Повечето от тях нямат почти никакъв професионален опит в областта, за която се обучават в съответното висше училище. Дали пазара на труда ще може да ги поеме след дипломирането им е доста неясен въпрос и този факт още повече ги амбицира да търсят реализацията си някъде другаде. Оставането на тези млади хора в чужбина е “изтичане на мозъци”, което се наблюдава за нашата страна. България не губи от участието на студентите в тези бригади, но само при положение, че те се връщат.

Какво би накарало младите хора да се върнат и да останат в България? Никой от тях не е смятал, че някога ще иска да живее в чужбина. Защото там винаги ще бъдеш възприеман като емигрант. Мечтаят да спечелят колкото може повече пари, да се завърнат в България и да ги инвестират в нещо. Нещо свое, което да им позволи да изкарват достатъчно за себе си, за семействата си, а заедно с това и държавата си. Там, в подредените и богати чужди страни са сами. Приятелите, които са оставили в България им липсват повече отколкото са очаквали. Биха се върнали заради земята, планините и хората. Защото за тях да си българин е гордост. И винаги ще бъде.

Какво ще донесат от чужбина и ще дадат на България? Най-ценното, което ще пренесат от там са опита и културата. Там се научават на дисциплина и ред. Разбират, че могат да изпълняват условията, но трябва да знаят защо го правят. Те осъзнават, че ще работят най-ефективно, ако го правят за себе си. Но за да успеят, те смятат, че трябва да им се даде шанс. Шанс да останат в родината си. Днес те не го виждат.

Познавам един човек. Тя обича България. Преди една година ми сподели как сред групата от най-близките и приятели тя била единствената, която щяла да остане в страната. Казваше ми: “Аз няма да замина. Искам да живея в България”. Днес, когато повечето и познати не са тук ми сподели, че ще отиде в Англия. Иначе пак обича България...

Студентка съм в трети курс и пред мен стоеше дилемата дали да замина на студентска бригада тази година или да продължа обучението

си, опитвайки се да задържа отличния си успех. Винаги съм си задавала въпроса, какви са перспективите пред мен след като завърша висшето си образование при положение, че в България е пълно с икономисти, които няма къде да работят. Дълго време си мислех, че да учиш и да искаш да станеш някой в България разчитайки само на себе си, е обречена кауза. Никой не се интересува от знанията ти при положение, че като теб са хиляди. Това лято не заминах на студентска бригада. Това лято отивам в Германия. Чужденците ми дадоха стипендия. Мисля, че най-после успях.

Един интелигентен човек ми каза, че умните студенти остават в страната си. Тези, които не са компетентни в областта, за която учат, заминават да берат ягоди. Аз мисля, че тези, които отидоха във фермите, хотелите и увеселителните паркове са едни от най-амбициозните хора, които познавам. Аз се гордея с това, че имах щастието да ги срещна и ми е тъжно, затова, че в България няма място за тях. Това са моите приятели.

Моите приятели заминаха. За втори път. Великобритания, Германия, Америка... От дванадесет човека, в България остават само трима. Обещаха да се върнат. Изпратих ги с българския химн и с пожеланието да се видим скоро. Надявам се това да стане на българска земя. Ако ли не, желая им успех. Все пак всеки има право да преследва мечтите си...